

Poziv občinam za sodelovanje pri projektu Odporne četrti

EKO SKLAD
SLOVENSKI GROŠKSI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

prostorož ipop

**Iščemo dve
slovenski občini,
ki bosta pridobili
akcijski načrt
odporne četrti.**

**Rok prijave:
30. 9. 2026**

Prostoroz in IPoP - Inštitut za politike prostora
sta vodilni slovenski organizaciji na področju
trajnostnega urbanega razvoja in vključevanja
javnosti z več kot 20 leti izkušenj.

Kaj so odporne četrti?

Svet pretresajo krize in hitre spremembe: kako dobro smo nanje pripravljeni na lokalni ravni? V več kot 20 letih dela s slovenskimi občinami smo spoznali, da premalo.

V slovenskih četrtih - v mestih in na podeželju - povezanost med prebivalci upada. Lokalne trgovine, banke in pošte se zapirajo, skupnostni prostori izginjajo, druženje pa se seli v nakupovalna središča. Hkrati nas vse bolj ogrožajo posledice podnebnih sprememb (poplave, suša, neurja in vročinski valovi), prebivalci pa smo vse bolj odvisni od avtomobila, čeprav naraščata tako število nesreč kot cena goriva. Mnogi od teh izzivov so globalni in jih občine ne morejo rešiti same, lahko pa se nanje bolje pripravijo.

Odporna četrt je območje, ki se zna prilagajati podnebnim, okoljskim in družbenim spremembam ter ob tem izboljšuje kakovost vsakdanjega življenja svojih prebivalcev.

Ne gre zgolj za odzivanje na posamezne krizne dogodke, temveč za dolgoročno sposobnost četrti, da zmanjšujejo ranljivost, se prilagajajo spremembam in pri tem ohranjajo kakovostno, zdravo in vključujoče bivalno okolje.

Raziskave kažejo, da človek svoje bivalno okolje najintenzivneje doživlja v radiju približno 2 km od doma - torej na razdalji, ki jo lahko prehodi peš. Prav zato je raven četrti tista, na kateri je smiselno graditi odpornost in kjer lahko občine z ustreznim znanjem hitro implementirajo spremembe na bolje.

1

Socialna infrastruktura in skupnost

2

Trajnostna mobilnost in dostopnost

3

Lokalna ekonomija in storitve

4

Podnebna odpornost in prilagodljivost

5

Upravljanje in sodelovanje

Kaj pridobi vaša občina?

Dvema občinama bomo pomagali na poti do lokalne odpornosti. Vsaka bo pridobila akcijski načrt odporne četrti s konkretnimi ukrepi.

Aksijski načrt odporne četrti na enem mestu povezuje strokovne analize območja, potrebe prebivalcev in dolgoročno vizijo območja ter konkretne, prostorsko umeščene in prednostno razvrščene ukrepe.

Vključuje tako manjše, hitro izvedljive izboljšave kot zahtevnejše dolgoročne prostorske in infrastrukturne naložbe. Občina tako pridobi jasno podlago za odločanje o tem, kaj narediti, kje in v kakšnem vrstnem redu.

Slika: Primer prakse integriranega prostorskega načrtovanja ISEK Pilsach (Nemčija), avtorji: nonconform, 2025. Na podlagi prostorske analize in sodelovanja prebivalcev oblikovana dolgoročna vizija kraja s konkretnimi prostorskimi ukrepi. V ospredju so prenova vaškega jedra, preoblikovanje glavne ulice, razvoj območja Schuster ter vzpostavitev zelenega pasu ob Pilsachu; strategija predvideva postopno izvedbo v naslednjih 10–15 let.

Predvidene aktivnosti

1

Spoznavanje četrtni in opredelitev izzivov

oktober 2026 - december 2026

Pregled obstoječih podatkov, načrtov, strategij in drugih strokovnih podlag. Organizacija delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov relevantnih občinskih oddelkov in lokalnih akterjev.

2

Izvedba analiz

december 2026 - junij 2027

Terenske in prostorske analize, ki merijo:

- izpostavljenost vročini in drugim podnebnim tveganjem,
- količino zelenja, pokritost z drevesimi krošnjami in razmerje med propustnimi in nepropustnimi površinami,
- kakovost in uporabo javnega prostora,
- dostopnost vsakodnevnih storitev,
- pogoje za hojo, kolesarjenje in uporabo javnega prevoza,
- promet in parkiranje,
- obstoj in dostopnost socialne infrastrukture,
- demografske značilnosti in ranljivost prebivalcev

3

Skupna vizija odporne četrtni

maj 2027 - avgust 2027

Oblikovanje skupne dolgoročne vizije odporne četrtni z občino, prebivalci in lokalnimi akterji ter opredelitev ključnih ciljev prihodnjega razvoja območja.

4

Akcijski načrt odporne četrtni in razvoj ukrepov

junij - oktober 2027

Razvoj akcijskega načrta odporne četrtni, ki povezuje ugotovitve analiz, skupno vizijo odporne četrtni in nabor konkretnih ukrepov za postopno izboljševanje območja ter opredeljuje njihovo umestitev v občinske strategije in prihodnje investicije.

5

Komunikacija z lokalno skupnostjo

celotno obdobje

Vzpostavitev redne in transparentne komunikacije s prebivalci, lokalnimi akterji ter lokalnimi mediji.

Kakšno območje iščemo?

Primerno območje je lahko stanovanjska soseska, mestna četrt, vaško središče, manjše naselje ali zaselek.

Za večjo odpornost ni treba čakati na krizo. Zato ne iščemo nujno območja z največ problemi ali že izdelanega projekta prenove, ampak območje, kjer lahko že vnaprej prepoznamo izzive in načrtujemo, kako se nanje bolje pripraviti.

Kaj pričakujemo od občine?

Izbrani občini bosta podpisali dogovor o sodelovanju, ki bo določal naslednje obveznosti:

- oblikovanje delovne skupine predstavnikov relevantnih občinskih služb;
- posredovanje obstoječih podatkov, analiz, načrtov in drugih strokovnih podlag;
- komuniciranje projekta v lokalnem okolju;
- sodelovanje pri oblikovanju vizije, ukrepov in akcijskega načrta;
- pripravljenost na nadaljnjo uporabo rezultatov projekta.

Fotografija: Maruša Vehovar, 2026, vir: MOL.

Merila za izbor

Izbrani bosta dve pilotni občini – ena iz zahodne kohezijske in ena iz vzhodne kohezijske regije.

Pri izboru bomo ocenjevali:

- primernost predlaganega območja;
- primernost območja za razvoj akcijskega načrta odporne četrti, relevantnost izzivov ter možnosti za vključevanje raznolikih akterjev;
- potencial za nadaljnjo uporabo rezultatov
- prispevek projekta k nadaljnjemu razvoju izbranega območja ter pripravljenost občine za uporabo rezultatov in prenos pristopa na druga območja v občini ;
- kapacitete občine;
- možnosti za aktivno sodelovanje relevantnih občinskih služb skozi celoten proces.

Po pregledu prijav bomo najmanj štiri občine povabili na razgovor. Razgovore predvidevamo v drugi polovici oktobra. Izbrani občini bomo o rezultatih obvestili predvidoma do 30. 10. 2026.

Kako se prijaviti?

Za sodelovanje izpolnite prijavitni obrazec in ga do 30. 9. 2026 pošljite na naja@prostoroz.org. Po prejemu prijave vam bomo poslali potrdilo o prejemu. Prijavi priložite zemljevid oziroma grafični prikaz predlaganega območja. Druge strokovne podlage lahko priložite po želji, vendar niso pogoj za prijavo.

Za dodatne informacije o pozivu kontaktirajte Najo Kikelj Širok na naja@prostoroz.org ali pokličite 059 019 080.

O projektu

Projekt Odporne četrti – celostni pristop za spodbujanje podnebne odpornosti, trajnostne mobilnosti in kakovostnega bivanja izvajata [Prostoroz](#) in [IPoP – Inštitut za politike prostora](#).

Projekt Odporne četrti sofinancirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor s sredstvi Podnebnega sklada.